

Væleydnað skeið fyri arbeiðskvinnur:

Arbeiðsgevararnir søgdu nei til at senda umboð Men góvu onga grundgeving

Føroya Arbeiðsgevarafelag ynskti ikki at luttaka á skeiðnum fyri føroyskar arbeiðskvinnur, sum varð hildið á Háskúlanum seinasta vikuskiftið. Arbeiðsgevararnir fingtu innbjóðing at senda eitt umboð á skeiði til m.a. at tosa um lønarlagið.

Ein av fyrireikarunum, Ingeborg Winther, er vónsvikin yvir støðu arbeiðsgevaranna. Hon sigur, at skulu arbeiðskvinnur á teimum ymsku arbeiðsplássunum kring landið fáa eitt samarbeiði í lag við leiðslurnar, so er hetta ómøguligt, um arbeiðsgevararnir eru so avvisandi.

Fleiri skeið

Tað var Ingeborg Winther, saman við Helle Heinesen og Karin Kjølbro, ið skipaði fyri hesum fyrsta skeiðnum fyri arbeiðskvinnur, ið hildið er í Føroyum. Ingeborg er ógvuliga væl nøgd við skeiðið og sigur, at tað var so væl eydnað, at ætlanin er at halda fram við líknandi skeiðum seinni.

Vardi í 3 dagar

Skeiðið byrjaði seinasta friggjadag og helt fram til sunnudagin. Tilsamans 35 konufólk ymsa staðni frá luttóku. Á skeiðinum vórðu fyrilestrar hildnir.

Aftaná var kjak og bólkararbeiði. Nógvar ymsk evni vórðu umrødd, m.a.: Álitismannaskipanin, dagpeningaskipanin, arbeiðseftirlitið, fakfelagspolitikur, arbeiðskvinnufelagsøgán, arbeiðsáramentan, yrkissjúkur, inntøkubýtið, talu- og samráðingarhættir og útiarbeiðandi mammur.

Somu trupulleikar

Tað visti seg, at teir flestu av luttakarunum høvdu teir somu trupulleikarnar at dragast við á arbeiðsplássunum, so sum akkordlønarskipanina, tey hálu arbeiðsgólvini á flakavirkjunum, gjóstur og kuldi undir arbeiðinum, álitismannaskipanin o.s. fr.

Álitismannaskipanin virkar ikki

Álitismannaskipanin virkar ikki sum hon skal. Hetta vóru flest allir luttakararnir samdir um. Tað eru so nógvar hol í lógini, at hon má gerast av nýggjum. Harafturat kemur, at lógin er alt ov veik. Á skeiðinum varð m.a. vist á, at tað ikki kann vera rætt, at bæði nevndirnar í fakfeløgnum og arbeiðsgevararnir skulu góðkenna álitisfólkini. Á henda hátt eru tey jú bundin av tveimum portum og er tað tí ógjørligt at fáa eina góða álitismannaskipan.

Fleiri av luttakarunum hildu, at álitisfólkini eiga at veljast úttan at vera bundin av nøkrum ávisum. At skipanin við álitisfólki ikki virkar sum hon skal, kemst eisini av, at eingi tora at vera álitisfólk. Tey bera ótta fyri at verða provokerað og kanska heilt útifryst á arbeiðsplássunum.

Harafturat kemur, at nógvar arbeiðsfólk hava litla skulagongd og onga fakliga útbúgving. Tey eru tí ikki upplýst um, hvat tey skulu gera og ikki skulu gera. Niðurstøðan var tann, at tað er tørvur á eini væl-virkandi álitismannaskipan og fyri at henda kann gerast veruleiki er neyðugt við fleiri upplýsandi skeiðum.

Sjúkur og heilsubrek

Eisini varð tosað um sjúkur og heilsubrek á arbeiðsplássunum. Hóast vit ongar kanningar hava um heilsuskað á arbeiðsplássum í Føroyum, so eru nógvar tilikar kanningar gjørdar aðrastaðni. Í hesum sambandi varð nomið við vánaligu arbeiðsumstøðurnar á nógvum flakavirkjum, har gjóstur, kuldi og annað kann vera skaðiligt fyri heilsuna. Kanningar í Danmark vísa, at m.a. gjóstur er orsök til heilsubrek.

Á skeiðinum varð eisini

nomið við spurningin um barnansing. Semja var um, at har bæði foreldrini arbeiða úti, har er tað ein samfelagsskylda, at børnini verða ansaði. Í dag er tað tianverri so, at samfelagið hugsar meira um vegir og bílar enn um børnini.

Fiskasølan

Føroya Fiskasøla varð eisini umrødd á skeiðinum. Víst varð á, at Fiskasølan hevði so gott sum monopol uppá sølu av fiskavørum, og hetta kann ikki vera rætt. Í hesum sambandi varð spurt, hvussu tað kann bera til, at tað almenna enn ikki hevur fingið innlit í fiskasølumál.

Skeiðið fyri arbeiðskvinnur kostaði umleið 15.000 krónur. Tryggingarsambandið og Sparikassin góvu 1000 kr. hvør, meðan landsstýrið rindaði restina. Er tað fíggarliga møguligt, er ætlanin at hava eitt nýtt skeið til heystar.

Ingeborg Winther heldur, at tá eiga fakfeløgini sjálvi at taka tættin upp, tí hetta fyrsta skeiðið hevur prógvað, at tað veruliga er tørvur og áhugi fyri at hava tilikt skeiðvirksemi fyri arbeiðandi kvinnur í Føroyum. Í Suðuroynni skipaðu fakfeløgini fyri skeiði í taluteknikki og samráðingarghætti í november. Hetta skeiðið heldur fram í mai.

Skattasurningar

Regin Thomsen svarar

Nýgiftur skúlanæmingur

1. Kunnu tygum siga mær, hvussu persónsfrádrátturin verður útroknaður?

2. Fær ein skatt av studningi, ein fær frá S.U.?

3. Hvussu nógvan skatt fái eg so, tá eg havi vunnið 11.650 kr. og fingið 10.300 kr. í studningi, altso ialt 21.950 kr.?

4. Kann konan fáa skattalætta, tá hon nú hevur ein skúlanæming at dragast við, vit eru nýgift.

persónsfrádrátturin veittur við nevndu upphæddum i útroknaða landsskattinum. Er skattskylduga inntøkan omanfyri kr. 20.000,-, minskar persónsfrádrátturin við 2% av tí parti av inntøkuni, ið er omanfyri kr. 20.000,-.

Fyri hjún, har konan er sett í skatt fyri seg, er persónsfrádrátturin fyri hvørt av hjúnunum kr. 2.500,-, tá skattskylduga inntøkan er undir kr. 20.000,-. Er skattskylduga inntøkan omanfyri kr. 20.000,-, minskar hesin við 3% av tí parti av inntøkuni, ið er omanfyri kr. 20.000,-.

Um ein maður, har konan er sett í skatt fyri seg, hevur eina skattskylduga inntøku uppá kr. 50.000,-, minskar persónsfrádrátturin við 3% av muninum millum kr. 20.000,- og kr. 50.000,- ella við 3% av kr. 30.000,-. Frádrátturin í landsskattinum verður sostatt kr. 2.500,- — kr. 900,- ella kr. 1.600,-.

2. Studningur frá S.U. er ikki skattskyldug inntøka.

3. Um konan onga inntøku hevur havt, verður skattur tygara roknaður soleiðis ut:

Bruttoinntøka	11.650,-
Løntakarsfrádráttur:	
20% av kr. 11.650,-	2.330,-
	9.320,-
Skattskylduga inntøkan rundað til	9.300,-
Kommunuskattur 16%	1.488,-
Landsskattur: 20% av 9.300,-	1.860,-
	3.348,-
Persónsfrádráttur kr. 6.500,-, tó mest	3.348,-
SKATTAHEILD	0,-

4. Kona tygara fær ongan skattalætta, um hon hevur skúlanæming at, sum tygum siga, »dragast við».